Ч. 40. (211.) Львів, субота, дня 12. лютого 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 50 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Д-р І. ГАЛЄР

проф. тібінг. універзитету.

Кінець московської перемоги.

II. Рік 1914-ий — про се були в самій Росії сильно переконані — повинен був представити зовсім инше видовище. Держава відновила ся, введено важні уліпшеня, військо сильно скріплено та зоружено як найстараннійше. Перший раз втягнено зараз від початку всі сили, перший раз пішов нарід у повній згоді й патріотичнім одушевленю на війну проти смертельного ворога. Вона мала принести відроджене Росії. Що вона принесла, маємо перед очима. Німеччина, Австро-Угорщина й Туреччина, всі три замотані рівночасно в тяжкі боротьби на инших фронтах, були з половинами сил усе ще досить сильні, аби Росію побити й розторощити так, як се не лучило ся ніякій иншій великій державі в новійших часах. Якби Анґлія не прийшла на поміч грішми, Північна Америка й Юпонія оружем, сьогодні не булоб уже й мови про російську могутність.

Ті, що вірять у могутність Росії, закидають проти того, що досвід учить, буцім то ся держава приходить швидко до себе по невдачі. Саме противно маєть ся справа. По кримській війні тривало двадцять літ, заки вирівняли ся дещо наслідки, й ще тоді заломлював міністер фінансів Райтерн руки над постановою війни, яка руйнувала його мозольний житєвий твір, санацію державної господарки. Правда, по 1878 р. швидше стала приходити до себе й навіть робила в сім блискучі успіхи. Але ілюзія заводить; без помочи заграничного капіталу, який без сумніву мала Росія до диспозиції від 1887 р., не булоб прийшло до того. Зовсім ні по 1905 р.! Вже війну против Японії — а всеж була се властиво тільки кольоніяльна війна — можна було вести тільки при заграничній грошевій помочи. Що Росія по невдачі в Манджурії не звжаючи на внутрішні замішаня, які наступили потім, могла загалом держати ся й так швидко наново стати на ноги, завдячила се в першій лінії заграничному капіталови. Цілого пишного уоруженя в якім у 1914 р. напала на Австрію й Німеччину, не можна подумати без круглих 17 міліярдів франків, які дістала протягом літ від Франції. Як можна тут ще твердити, що Росія швидко приходить до себе? Таж події показують, що без чужої помочи могла вона тільки дуже поволи прийти до себе навіть по малих невдачах.

Не хочемо досліджувати причин сього явища. Вони лежать так глибоко в єстві російської держави й російської людини, що требаб було писати про се державно- й народньо-психольоґічну студію. Вдоволімо ся даним і досвідченим фактом і запитаймо, що з того виходить для будучности. Невдача сим разом більша, ніж коли, її не дасть ся порівняти ні з 1856 р., ні з 1905 р. У згаданих і инших випадках не осягнула, правда, Росія того, до чого змагала, або не все осягнула, але й усеж не втратила нічого з того, що досі мала. Тепер перший раз утратила вона з власного, втратила так багато, що можна говорити про ампутацію важного члена. З занятєм Королівства Польського вже по безприкладнім зачіпнім становищі, вже по далеко наперід висуненій наріжній твердині, в якій загрожувала від сотки літ Прусію й Австрію. З Польщею, Литвою й Курляндією втрачені области, що належали до найкрасших податкових жерел. Не менша шкода у фінансах і господарськім житю; для тих прийде певне державне банкроцтво, для сього тяжке спаралїжоване. Заграничня поміч — звідкиж вона малаб сим разом прийти? Давнійші грошедавці не зможуть нічого дати, а чи нові найдуть ся, дуже сумніве, в усякім разі не так скоро. Про продовжуване великих робіт, які були о ході перед війною, зелізничих будівель аґрарної реформи, яку можна перевести тільки великими засобами, не можна поки що й думати. Тим менше про нові уоруженя великого стилю. В найблизшім часї по війні йде Росія назустріч добі тяжкої безсильности; навіть якби напослідку не прийшло до державного перевороту, що віддавна заповідаєть ся. Для політики Німецької Держави виходить з того таке: що Росія як ворог знов ледви чи буде небезпечною, а знов як приятель без вартости. Як довго триватиме сей стан, не може, розуміється, того ніхто знати. Колись прийде вона певно до себе. Се серед усяких обставин правда, що Росія є найнебезпечнійшим ворогом нашої будучности. Чейже находить ся вона щодо зросту людности, щодо народнього господарства й народньої освіти щойно в початках свого розвою. Її природні багацтва великі, її людський мате-

МИХАЙЛО ЯЦКІВ.

Цілунок з рідної землі.

— Так, се ти, се ти, — шепотіла вона, коли поет вечірною порою навідав ся до неї.

Відхилювала його голову в долонях; вдивляла ся в душу і знов горнула до груди, обсипувала цілунками і впоювала весняним подихом.

Кругла сирота, без назвиска, богаті, бездітні ґазди взяли її за свою з поміж людий, вона розвивала ся у них на-вдивовижу, але з кождим роком ставало їй тіснійше в хаті, вона хилила ся, або присїдала, щоби не зачепити головою в стелю.

— Від тебе, дївко, Бог міру загубив, — докоряла прибрана мати. — Аби сім літ по відпустах ходив, не знайшов би пари для тебе.

Слухала дївчина тих слів і росла як кедрина, а коли стеля занадто давила, вибігала дивити ся, куди Черемош котить филї і за котрою горою сонце западає.

Стужив ся поет на чужині за цілунком з рідної землї і поїхав до любки.

Блукав по самітнім гаю, лїщина шептала до него, чорний скорух моргав ягодами.

В листках і ягодах, всюди очи й уста любки.

То була одна з тих нещасливих околиць, що кілька разів переходила з рук до рук. Війна кипіла тут безнастанно, люд розбігав ся по долинах, втїкав на верхи, розстрачував працю, крив ся по лїсах і вертепах як дикий звір.

Любку поета переслїдували тисячі грішних очий, вона втїкала, ховала ся, врештї неприятельська сторожа під притокою видуманих провин стягнула її до свого команданта.

Стояла перед ним у вишиваній сорочці, стрійнім киптари та червоних фотах, що обтулювали її букшпанові принади, вужі кіс мінили ся золотою короною довкола похиленої головки, дївчина водила студеним, чорним оком зі свого жовтенького постолика на червоний ковнїр команданта.

Він усміхав ся і говорив до офіцирів:

— Гуцульська Афродита, клясичний оказ для академії штук!

В погляді дївчини пробивала ся непорочна, дїточа тверезість, полковник охолов і спитав:

— Щож ти собі думаєш, дївчино?

Відповіла спокійно:

— Доки вас чорт не надніс, була тут благодать, а тепер пекло.

Пробував поважним словом переконати її.

— Ми прийшли освободити тебе і твоїх братів з неволї.

Вона відповіла:

— Освободіть вперед самих себе з під кнута і нагайки.

Полковник переміг себе і сказав:

— За нами благословенє нашої матерівітчини.

Дївчина поправила:

— Благословила вас на розбій і рабунок, а я прокляла її враз з вами так, що будете карати ся до суду-віку.

Полковник запалив ся.

— Я люблю тебе!

— Полюбила би вас суха галуза і сира земленька, — вповіла дївчина.

Полковник нахмарив ся і погрозив, що скаже жовнїрам здерти з неї платє, відтак покликав її прибраних родичів і взяв на допит.

Вони гримнули до його чобіт і зачали просити ся.

— Не губіть нас, паноньку ясний, вона безумна, вона не наша рідна, тільки приймлена зі світа тай така з роду навіжена, що нї для нас, нї для людий! Бог нам її на кару наслав тай не знаємо, що тепер з нею робити, де її подїти!

— Не бануйте, — відповіла дївчина, — я від вас піду. А ти, пане, пусти мене і пильнуй, аби тобі наші не всипали грани за онту червону обшивку.

Командант приказав жовнїрам звязати її і відвести до його шатра, та вона по дорозї видерла ся і втїкла. Вчинили погоню за нею, вона помчала на ґрунї, а відти плайом до Черемоша. Гори синїми верхами горнули до себе молитву з небесних зводів, вона кинула ся в бистру кручу, синї рамена обіймили її живо. Продирала навісу в студену глибінь, шалений бурун зловив її в чарівних згибах попід колїна і плечі як леґінь омлїлу любку, обносив на пращанє коло скель і берегів, де розвивала ся з малку її буйна душа, відтак закинув за білогривий хребет і поніс далеко від людського ока в той таємний захист, відки вийшла зі своєю гордою красою, яка між своїми, нї між чужими не могла найти спокою.

Поет блукав її останнїми стежками. В гаю тремтїла її душа, в потопі листя витали її очи, цілунки, зітханя і шепіт, в ранній росї світили ся жемчугами її сльози.

— Так, се ти, се ти?

— Се я, сестро моя, Музо. Прийшов відшукати твою красу і біль і понесу їх потім у далекий світ...

ріял незмірний. Може й найде вона одного дня в Північній Америці потрібні гроші, щоб одно та друге використати. Одначе як скоро може се стати ся, залежатиме головно від того, як велика буде шкода, котру має вписати з закінченем війни до касової книги. Чим більша вона, чим довше тріває російська безсильність, тим довше має Німеччина вільну руку сама прийти до себе, розвинути свою власну силу, надати справам на Сході такий вигляд, який відповідає потребам німецького народу, й вбудувати собі самій становище, в якім дорівнялаб і зміцненій Росії й явила сяб сильнійшою від неї. Будучність означить міра енергії й послідовности, якої ужиє Німеччина в найблизшім часі. Коли де, то тут дана одна з нагод, які, раз занедбані, не вертають ся нікопи; один з моментів, коли маємо нагоду запитати ся судьби.

Европейська війна.

Напружені Італійсько-швайцарські відносини.

ЦІРІХ, 8 лютого. Відносини між Італїєю а Швайцарією в послідних днях заострили ся. Італїйське правительство зарядило, що тессинська границя має бути щодня від 6 год. вечером до 6 год. рано замкнена.

„Tribuna“ обговорює обігаючі занепокоюючі вісти про непорозуміня між Швайцарією а Італїєю та старає ся їх збити.

Мобілїзація Анґлії.

Нові покликаня на підставі закона про обовязкову військову службу.

ЛЬОНДОН (Ткб.). На основі нового білю про обовязкову військову службу покликано під оруже 11 кляс, які є зобовязані ставити ся до перегляду, а іменно від 1886 р. до 1896 р.

Нові видумки почвірного порозуміня.

О прокинене ложної вісти про пожар фабрики оружа Скоди.

ВІДЕНЬ (Ткб.). З воєнної пресової кватири доносять:

Найбільшою ложею, яка появила ся в дневниках почвірного порозуміня, є донесене аґенції Гаваса, начеб в наслідок вибуху більша часть закладів Скоди в Пільзні зістала знищена а особливо той відділ, де виробляє ся тяжкі армати. Ту сензаційну вістку в заграничних ворожих дневниках повитано дуже радісно. Преса невтральна передрукувала її додаючи від себе вирази жалю. Урядово стверджують ся, що в закладах Скоди взагалі не було ніякого вибуху, та що праця йде як найспокійнійше дальше. Донесене аґенції Гаваса є безсовісною видумкою.

Положенє в Росії.

Концентрація російських військ на бесарабській границї. — Російська публична опінїя за миром. — Програма засїдань Думи. — Коковцев мінїстром?

ВІДЕНЬ, 10. лютого. Воєнний дописуватель „Mittagszig.“ доносить до свого дневника:

Росіяни в послїдних днях згромадили на бесарабській границї велику масу кінноти. Наші жовніри заявляють, що причиною сеї концентрації російської кінноти є страх перед нападом австро-угорських військ. Взяті в послїдних днях до неволї російські сторожі розказують, що їх начальники наказали їм бути на осторожности, бо ворог наміряє на них напасти.

БУКАРЕШТ, 10. лютого. В наслідок збільшеного пересуваня військ в північній Бесарабії замкнено на приказ російських властий російсько-румунську границю в північній Бесарабії.

БУКАРЕШТ. 9. лютого. В тутейших політичних кругах з великим заінтересованем розбирають слідуючі виводи одної високопоставленої особистости: Майже ціле російське правительство переконане про конечність безпроволочного заключеня мира. Таким способом моглаби Росія виратувати ся від цілковитої руїни. Лише цар та кілька високих військових достойників хоче дальше вести війну.

КОПЕНГАҐЕН (Ткб). „Berliner Tidende“ доносить: Вже уложено програму праць Думи. Наради над буджетом розпічнуть ся семого дня сесії. На просьбу ради міністрів зарезервовано попередні дні для заяви міністра заграничних справ Сазонова в справі заграничної політики та для Штірмера в справі зложеня заяви що до його програми.

Президент Думи Родзянко потверджує, що Харітонов уступив виключно зі згляду на свої особисті відносини та, що не треба очікувати ніякої зміни в кабінеті.

Міністер скарбу предложив раді міністрів проєкт оподаткованя воєнних зисків. Той податок наложить ся на всїх людий та всї товариства, які в 1915 р. мають більші доходи чим в обох попередних лїтах.

БЕРЛЇН (Ткб.) Телеґрама „Berl. Tagblatt-у“ зі Штокгольму доносить, що в Петроградї ходять чутки, що Коковцев хоче вступити до кабінету Штірмера. Коковцев був на послуханю у царя, який заіменував його начальником зелїзничого департаменту державної Ради.

Нові надії Росії.

ПАРИЖ 10. лютого (Ткб.) Російський міністер війни Полїванов заявив співробітникови „Journalu,“ що брак муніції, який дав ся завважати при кінци 1914 р. дійшов до вершка перед роком та став зловіщим в маю і в червни 1915 р В наслідок браку стрілен мусїла російська армія безуслівно цофнути ся, міжтим коли зі згляду на хоробрість та спосіб боротьби могла заслужити на побіду.

Тепер, — заявив міністер рішучо, — істнує брак муніції лише в споминах. Російські армати, з якими ворог був вже призвичаєний не числити ся дали ся — по гадці Полїванова — відчути ворогови. Настрій війська знаменитий, а завдяки покликаням та подвоєню місць на поміщенє рекрутів має тепер Росія постійно $1\frac{1}{2}$ мілїона рекрутів, з чого можна доповнити військові відділи. Коротко кажучи, заявив міністер: з продовженєм війни зросли сили союзників.

На морі.

ПАРИЖ, 10 лютого (Ткб.). Урядове справозданє маринарки: Вечером дня 6. с м. зустрінув ся анґлїйський кружляк та торпедовець французької ескадри, що хоронить усуванє сербської армії, на адрійськім морі з чотирма ворожими контрторпедовцями. Контрторпедовці сейчас острілювано. Вони схоронили ся до Котаро.

Слідуючого дня рано оба кораблї союзників знова заатаковала коло Дурацца ворожа підводна лодка, яка намагала ся затопити анґлїйський кружляк. Але торпеда не поцїлила а підводна лодка, за якою пущено ся в погоню, не могла повторити атаку.

В Альбанії.

Ессад-паша уступає до Вальони. — Пляни його втечі на Корфу.

ЛЮҐАНО, 9. лютого. По донесеням медіоляньских дневників прийшов Ессад-паша зі своїм військом до Вальони.

БЕРЛЇН, 9. лютого. З Женеви доносять до „Täglichen Rundschau“: По донесеням ліонського „Republicain“ з Атен мав Ессад-паша спитати сербське правительство чи мігби він зі своїм військом удати ся на Корфу, колиб мусїв понехати оборону Альбанії,

Болгарський голос про положенє Греції.

Оживлені рухи коло Монастира.

СОФІЯ, 8. лютого, (Ткб.). Правительственний дневник „Народні Права“ пише: Можливо-що Греції тяжко бачити чужі війська на свої, земли, але ми не можемо датись від сего повй здержати, щоб нашого ворога там шукати, щоби його знищити. Ми надієемо ся, що Греція вкінци пізнає, де її правдиві приятелї. В кожядім разї мусимо сказати, що ми не можемо позволити нашому ворогови стояти близько нашої границї. Ми мусимо його звідтам прогнати.

КОЛЬОНІЯ, 9. лютого. „Kölnische Zeitung“ доносить:

По донесеням аґ. Гаваса з Атен потверджують ся, що війська, що є під Монастиром, проявляють велику діяльність, Власти замкнули подорожний рух.

ОСТАП ШАНДУРА.

ІДІЛЯ.

На вулиці днюють... Як стане смеркати,
Сусід їх закличе до теплої хати,
В кутку хлїб поставить та мищину страви,
Тай на ніч лягати каже коло лави...
Вже довго бідують. Хату їм спалили,
Мама з жалю вмерла, тата полонили;
Мама вже на правді, дітям сну немає,
А тато медалї за сухар міняє.

Додаток ізза дорожнечі для державних урядників.

Міністерство скарбу в порозуміню з відносними міністерствами, розпорядком з дня 9. лютого 1916 признало функціонарам, які остають в чинній державній службі в наслідок незвичайних обставин витворених війною, додаток на 1916 рік.

Той додаток має бути ліквідований в 12 місячних ратах, почавши від 1. січня 1916, кождого 1-го в місяци з гори. Коли переказуюча власть узнає, що для належитого ствердженя права до побору додатку і висоти його не вистане урядових дат, якими розпоряджає, то має візвати урядника чи його жінку або діти до предложеня доказів. Обставини, які спричинюють зміну в вимірі додатку, має представити переказуючій власти перед найблизшим днем платности інтересований урядник або ті, що після приписів будуть мати повновласть до побираня його платнї. Коли урядник знаходить ся в чинній військовій службі, то додаток має бути виплачений особі, уповажненій згідно з приписами до побраня його платнї.

Високість додатку дїлить ся на три кляси залежно від стану родин державних функціонарів, а іменно:

1) на функціонарів неженатих і вдівців, які не мають законного обовязку удержуваня дітий;

2) на функціонарів женатих бездітних, функціонарів та жонатих і вдівців, які мають законний обовязок удержувати 1—2 дітий;

3) функціонарів та вдівців, які мають законний обовязок удержувати більше чим 2 дітий.

При тім належить брати на увагу лише ті діти, які після приписів для відносної чи анальоґічної катеґорії державних урядників—входять в рахубу при державнім заосмотреню, т. є. такі, що не переступили нормального віку і мають бути уважані за незаосмотрені. Дітий, що остають ся в державній службі, не можна сюди зачисляти. Ті постанови відносять ся до розведених функціонарів так само, як і до жонатих. Коли розведені функціонарі не мають дітий, то висший вимір додатку належить ся їм лиш тоді, коли вони є обовязані удержувати жінку.

Державним урядникам і державним особам з учительського стану, приділеним до означеної кляси ранґи, буде признаний додаток після такої схеми:

Річна платня			Річний додаток: кл. 1.	кл. 2.	кл. 3
від	10.000 к.	до включ. 14.000 к.	580	800	900
від	6.400 к.	„ 10.000 к.	500	700	800
від	4.800 к.	„ 6.400 к.	440	620	700
від	3.600 к.	„ 4.800 к.	380	540	600
від	2.800 к.	„ 3.600 к.	320	440	500
від	2.200 к.	„ 2.800 к.	250	350	400
від	1.600 к.	„ 2.200 к.	180	250	300

Квінквенії осіб учительского стану мають бути при вимірі додатку дочислені до платнї.

Для практикантів по думцї закона з 25. січня 1914 В. д з., ч. 15 (арт. II.), як також для установлених в приготовній судейській службі практикантів і авскультантів, для асистентів і суплєнтів в державних наукових заведенях додаток виносить в клясї I-ій 140 к., в клясї II-ій 200 к., в клясї III ій 240 к. Одначе для тих авскультантів, котрі після артикулу I. lit. c. службової праґматики побирають як адютум платню урядника X. ранґи, додаток виносить в клясї I ій 250 к., в клясї II-ій 350 к., в клясї III-ій 400 к.

Усталений в першій части сього уступу вимір додатку є важний також для підурядників і служби по мисли закона з 25. січня 1914. В д. з., ч. 15 (арт. IV.), для жовнірів сторожі безпеченства (умундурованої сторожі безпеченства, цивільної поліційної сторожі, цивільних аґентів), скарбової сторожі, як і для старших дозорців і вязничних дозорців в карних заведенях і судових вязницях, вкінци для офіціянтів

і помічників канцелярійних обох полів та для повно затруднених помічних слуг.

Функціонарі, котрі як ґажисти повнять службу при війську, и так само функціонарі, котрі з нагоди воєнних подій повнять службу получену з постійним побиранєм дієт чи стравного, можуть одержати додаток лиш тоді, коли мають власне господарство з жінкою чи дитиною, а службу повнять поза обсягом нормального службового місця.

Признанє додатку державним функціонарям, що належать до инших катеґорій, буде управильнене спеціяльним приписом.

Розпорядок не відносить ся до функціонарів, котрих цивільні побори є засистовані або покривані з військового буджету.

Більший видаток, який виплине з тих додатків, має бути врахований на кредит, котрий в XI. розділї (загальна касова адміністрація) буде усталений під титулом: „Додатки з нагоди надзвичайних відносин, спричинених війною“.

ІВАН КАЛИНОВИЧ.

Німецька преса про нас.

(Звідомленя за грудень 1915).

(Далї).

Зовсім подібне становище займає супроти нас звісний „Neues Wiener Journal“ хоч на сей раз помістила редакція всього дві статї, одну п. з.: Weihnachten am Uszoker Pass Anno 1914 (в числї з 4. XII. № 7936), в якій переказуєть ся зміст віденської брошури „Mit den Blumenteufeln gegen die Russen — де містить опис бойківського святого вечера, та звичаїв гірських жителів; а друга стати воєнного кореспондента „N. Wiener Journal-у“ п. з.: Aus den Kampftagen am Styr“ (в числї з 20. XII. № 7952) описує подільську зиму східно-галицького фронту, з якою наші війська мусять бороти ся на рівні як з Москалями.

З великих віденських дневників починає „Neue Freie Presse“ відносити ся чим раз прихильнїйше до нас і відзиваєть ся що раз частїйше про нас.

І так надрукувала редакція на протязї минувшого місяця слїдуючі замітки: Liebesgaben für ukrainische Legionäre im Felde (в числї з 18. XII № 18435), — се комунїкат Управи Українських Січових Стрільців; — Russengreuel (в числї з 2. XII. № 18419) замітка головної пресової кватири, де мова про убійство селян з Лївчи (Сокільщина), що їх помордували салдати; — нотатка з нагоди промови угорського міністра рільництва, який висказав на засїданю парляменту в часї дебати над економічним станом північної Угорщини — своє признанє та вдоволенє українському населеню за його патріотичне поведенє в часї московської окупації і т. п.

Так само кількома наворотами обізвала ся про нас „Die Zeit“ — згадуючи про оселю в Ґміндені де як звісно живуть українські збігцї, (порів. статю: Das Flüchtlingslager in Gmünd (в числї з 2 XII. № 4737) та новелю на тему воєнної евакуації п. з.: „Flüchtlinge“, що зладив Ф. Ст. Ґунтер (див. число з 19. XII. м. р. № 4754).

Понадто надрукувала „Die Zeit“ телеґраму „Союза визволеня України“ до Радославова (в числї з 17. XII.) і спис новоіменованих деканів львівської митрополії.

Соціяль-демократична „Arbeiter Zeitung“ продовжувала далї подорожні описи М. Вінтера, який описує на сей раз сучасний вигляд Стрия (в числї з 5. XII. № 355) та знищенє Камінки Струмилової (пор. статю: Wiederaufbau im Bereich von Lemberg — (в числї з 18. XII. № 348), де автор представляє повільний процес відбудови галицьких місточок та обнови селянського житя-бутя.

Гарний опис волинської „тихої сторони“ подибуємо у віденській часописї „Deutsches Volksblatt“, а саме, в фейлєтонї д-ра Кароля Ваxe: Friedliche Bilder vom wolhynischen Kriegsschauplatze (в числї з 18. XII. № 9684), в якій оповідає автор про животїнє наших селян, що віджевляють ся тільки бараболями а хліба й на очі не бачуть, бо його забрали втїкаючи Москалї, які руйнували та з димом пускали хлопське майно та будинки.

Слїд занотувати, довшу замітку популярні „Die Neue Zeit ng“, яку надруковано в числї з 6. XII. п. з.: Die wirtchaftliche Bedeutung der Ukraine, а котра являєть ся передруком з Ukrainisches Korrespondenzblatt-y“. Ту саму замітку помістила також „Oesterrei hische Volkszeitung“ (в числї з 8. XII. № 338) а кромі сього стрічаємо у тій часописї рецензію на юрисдичну працю д-ра Д. Коропатницького (в числї з 5. XII. № 335) і звісну телеґраму „Союза“ до болгарського предсїдника, яку передрукува також „Ostdeutsche Rundschau“ (в числї з 19. XII.) п. з.: Die Ukrainer und die Bulgaren.

Переходячи до австрійсько-нїмецької провінціональної преси починаємо наше звідомленє від „Prager Tagblatt-y“, який присвятив нам дві замітки: саму про мниме арештованє М. Січинського в Америцї (в числї з 3. XII. і нотатку „Ukrainisches Korrespondenzblatt-y“ п. з.: Die russischen Allslawen (в числї з 28. XII. № 358) де мова про ухвали петербурського славянського товариства, яке домагаєть ся „освободженя“ Сербів та галицьких Українців.

(Далї буде.)

НОВИНКИ.

— **Подорож міністра внутрішних справ до Галичини.** Мінїстер внутрішних справ князь Гогенльоге та мінїстер для Галичини Моравський 9. с. м. виїхали на кількаднєвну подорож інформаційну до Галичини. Ся поїздка має головно на цїли, щоб мінїстри могли на місци оглянути та пізнати шкоди спричинені війною. На побут мінїстрів в Кракові і Львові зарезервовано по однім дни.

— **В справі слова православний.** З Дрогобиччини пишуть нам: На соборі деканальнім в Дрогобичи в жовтни 1915 на внесенє одного з молодих священиків ухвалено по переведеній дискусії викинути слово „православний“, як для нашої віри католицької і Церкви шкідливе і не відповідаюче правдї. В часї 9 місячного наїзду мали ми нагоду достаточно пізнати що то є православє. Слово „православний“ є характеристичною ріжницею віри і Церкви правдивої і блудної. Колиж російська Церков те слово собі як характеристичне неправно присвоїла, то ми зовсїм правно, розумно то слово викидаємо. Подібно і слово е в а н г е л и ц ь к е є характеристичною ріжницею від католицької Церкви а хоч віра і Церков католицька є більше евангельською бо тримаєть ся правдивої науки евангелїя, то нї один католик не назве себе евангеликом але католиком є і буде, а евангелик був і буде протестантом. Так само належалоб викинути з наших Церков раз на все трираменні хрести — символ схизми. Хрестне знамя, на якім умер Христос, є для правдивих христіян таке дороге, що не тільно не випадає, але прямо понижаючим є для Ісуса Христа скріпляти його святий хрест хрестом св. Андрія, начеб муки Христа були не вистарчаючі для спасеня світа, — і аж хрест св. Андрія мав би їх доповнити. Спитаю тут чому вже не хрест св. Петра? Бож св. Петро є старший між апостолами. Правдиві католики-христіяни вірять і визнають, що смерть Христа вистарчила до спасеня світа і не потрібувала нїякого доповненя. Треба раз вже зірвати з всякими баламутними леґендами в вірі і її внїшнім визнаваню. Те саме можна сказати і що до юліянського календаря в нашій церкві.

— **Український комітет опіки над сиротами перемиської Епархії.** „За почином Високого правительства і капітульного Вікария, Всесьвіт. о. мітрата Волошиньского завязав ся дня 27, січня с. р. в Перемишли під покровом Пресьвящ. Еп. Ординаріяту Український комітет опіки над сиротами по родичах померших в наслїдок війни. Комітет сей піднимає ся при помочи девжавних фондів, в міру своїх сил, вихованя круглих сиріт перемиської епархії по Українцях жовнїрях і Українських січових стрільцях через приміщенє в істнуючих вже захоронках і інтернатах, в заведенях, які нароком в тій цїли мають оснувати ся та через приміщенє по родинах, ремісничих і фабричних робітнях і т. и. В склад стислїйшого Комітету увійшли: П. Т. о. мітрат д-р Василь Левицький як голова, віцепрез. окр. суду д-р Д оздовський як містоголова, о. проф. Мартинович і суд. радн. Дмоховський як секретарі, дир. Ярема і майорова Шафранська як скарбники, а дир. Алиськевич, о. Комарницький, адв. д-р Кормош, проф. Олена Кульчицька, Фільц, проф. Ціпановська і суд. радн. д-р Чайковський як члени.

Доси зібрано вже на згадану цїль 1850 К. В осїдках ц. к. повітових Судів будуть творити ся місцеві дочерні Комітети з власним кругом діланя.

Комітет містить ся в Перемишли при Побережу Франц-Йосифа ч. 1 в домі товар. „Віра“, в партері, куди просить ся присилати всї запити і де кождого дня крім неділь і свят між 3 а 4 год. попол. уділює ся всяких пояснень.

Членьский даток виносить 1 кор. 50 сот. чвертьрічно.

— **Краєвий маршалок Єкс. Незабітовський** при хав в середу вечером до Львова і остане довше, щоби з мінїстрами обговорити деякі важні справи. На перше місце висуваєть ся іменованє нового віцепрезидента краєвої Ради шкільної. Теперішний провізоричний наслїдник п. Дембовського радник двора Окенський є ожeнений зі сестрінкою Єкс. Маршалка.

— **Орґанїсти і дяки.** Польські священики в західній ба й в східній Галичинї виреклямували майже усїх орґанїстів. За орґанїстами вставляли ся в законній дорозї ксьондзи, а заходи ксьондзів скріпили своїм впливом латинські епископи. А у нас, що друге третє село без дяка; нїхто про те не дбає, а в той спосіб дієть ся велика кривда нашій церкві. За дяків нема кому заступити ся, бо наші консисторії такі зайняті редаґованєм своїх не все згідних з правдою відомостий, що про все забули. Латинські епископи поробили заходи о виплату зачетів свойому духовенству, навіть самі виплачували на рахунок залягаючих платень, а наші священики, або жінки вивезених на Сибір мабуть сотика доси не одержали, нуждають з дїтьми, а о. Білецький посилає всїх до Намісництва, де кажуть їм .....ще заждати. Сумно.

— **Варшавські часописї про св. Унїю.** Краківський „Czas“ наводить голоси варшавських часописий про унїю та її права на здобутих землях.

„Коли упала Річпосполита польська, кинула ся Катарина на святинї та на унїятський нарід, а в р. 1839 Микола I при помочи відступника Семашка оголосив в Полоцьку знесенє унїї, не питаючи о згоду унїятське населенє, те саме зробив в р. 1875 Олександер II на Холмщинї. Опорних унїятів гонили в Сибір. А коли в 1914 р. впали Москалї до Галичини, стали переслїдувати унїю, а унїятського митрополита вивезли в Росію. Годї уявити собі як глубоко російське правительство ненавидить унїю, на якої обновленє воно нїколи не хотїло пристати і на будуче не пристане.

Має унїя своїх святих мучеників як полоцький Єпископ Йосафат Кунцевич замордований у Вітебську, має вона тисячі живої традиції на Литві й Україні, має ще живих свідків свойого істнованя. Унїя є жива. Се є церков, що заховала ся глибоко в катакомбах народної свідомости на Литві й Україні. П р и в е р н е н є у н ї ї б у л о б и н е л и ш е а к т о м р е л ї ґ і й н о ї, а л е й п о л ї т и ч н о ї с п р а в е д л и в о с т и.“

Так думають про унїю варшавські Поляки. Що на те скажуть панове з „Курєра“?...

— **Задуманий дар для національного музея.** Пан Сїнкевич, пенсіонований почтовець — затратив підчас воєнної заверухи пенсійний декрет. Щоби побрати знов пенсію, вніс до своїх властий просьбу о видачу дуплїкату. Прошенє написав по українськи. І о диво! Дістав декрет виповнений по українськи враз з блянкетом квіту (до виповненя) теж українським. Позаяк є се певно перший оказ сього рода — як зачуваємо п: Сїнкевич має намір віддати його колись до націоального музея — як першу ластівку — може красших часів?

— **Брат-Славянин про Австрію.** Медіолинський „Corriere della Sera“ подає таку телеґрафічну вістку з Парижа:

Чеський посол професор др Массарик, який утїк з Праги, мав довшу розмову з Бріяндом. Він старав ся виясн̆ити францускому президентови мінїстрів, що одинокою дорогою до знищеня Нїмеччини є побитє Австрії та реорґанїзація сеї монархії під французьким протекторатом.

— **Підвижка цїни тютюну на Угорщинї.** Мінїстерство скарбу підвисшило цїну закупна краєвого тютюну від продуцентів о 30 процент. Підвижка ся не відносить ся до сьогорічної продукції. Продуценти, котрі доставлять для скарбу в сїм роцї таку саму скількість тютюну як і в р. 1915 одержуть підвижку цїни купна о 40 проц., а нові продуценти, та ті, котрі сего року віддадуть під управу тютюну терени о 20 проц. більші, чим в р. 1915 одержуть підвисшенє цїни купна о 50 проц.

— **Нова російська позичка.** Дневник „Times“ довідуєть ся, що відбувають ся переговори в справі затягненя російської позички в Японії у висотї 5 міліонів. Ся позичка улекшилаби Росії заплату за великі замовленя, які вона поробила в Японії, а заразом улекшилаби тягар Анґлії.

— **Відбудова нїмецької амбасади в Петроградї.** Як звісно, чорносотенцї знищили після виповідженя Росії війни Нїмеччиною, палату нїмецького амбасадора в Петроградї. Російське правительство по донесеням часописий невтральних держав має на власний кошт приступити до відбудови знищеного будинку.

— **Іменованя на зелїзницях.** Ц. к. Мінїстер держ. зелїзниць іменував ревідента при ц. к. Дирекції у Львові п. Володимира Левицького старшим ревідентом (в VII. ранзі).

— **В справі виробу тіст** управа м. Львова оповіщує: В наслідок рескриптів ц. к. Намісництва з 27. грудня 1915. Ч. 40.107/пр. і з 11. січня 1916 ч. 558. і на основі розпорядка мінїстеріяльного з 20. грудня 1915. В. з. д. ч. 379, як також відносно до тутешних оповіщень з 26 серпня 1915. Ч. М. 25.573 і з 27. жовтня 1915. до Ч. М. 44.158 подаю до загального відома, що виробляваня в спосіб промисловий тіст цукрових якогобудь рода не вільно уживати муки пшеничної ані житної, а також не вільно виробляти тих тіст в згаданий спосіб з масла, ані тїста дріжджевого.

Цукорникам є рівнож заборонене приниманє тїста приладженого особами третими до випіканя.

Переступи нинїшного розпорядка і приписів виданих на його основі, о скільки не підлягають карно-судовим карам, будуть карані через Власть полїтичну І. інстанції карами грошевими до 5.000 корон, або арештом до 6 місяців.

Заразом взиває ся всїх пекарів, торговників печива, властителів каварень, молочарень і підприємств трахтирних і шинкарских до точного зберіганя оголошеного тутешним оповіщенем з 27. жовтня 1915. Ч. М. 44.158. заказу виробляваня і продаваня дрібного печива під загрозою висше поданих наслідків, причім зазначує ся, що властителям каварень і инших підприємств не вільно рівнож виробляти ані подавати гостям печива цукорного з муки пшеничної, яко т. зв. печива домашного, бо сего рода переступи будуть строго карані.

Оповістка нинїшна має бути уміщена в льокалю зарібковім в видним місци.

— **Дорожнеча в Чорногорі** в перших днях після приходу австро-угорських військ була прямо неймовірна. Нині відносини там вже майже нормальні. І так 1 кільо кави коштувало 8 К., тепер 1 К.; 1 кільо кукурудзяного хліба 8 К., тепер 20 сот.; 1 кільо кукурудзи 6 К., тепер 8 сот.; 1 літра вина перше 8 К., тепер 1 К.

— **Румунський король до короля Петра.** „Az Est“ подає за атенськими часописями зміст телєґрами, яку румунський король Фердинанд переслав Петрови з нагоди нового року. Вона звучить: „Його Величеству королеви Сербії в Солуні пересилаю з нагоди року найсердечнїйші желаня. Мої гадки линуть до Вашого Величества із заявою моєї щирої прихильности Фердинанд, король Румунії.

— **Конфіската майна Німців в Росії.** Петроградське правительство сконфіскувало 900 німецьких посїлостий, в тім 37 торговельних домів, 80 міських парцель 25 великих та 711 малих посїлостий.

— **Вислід нової італїйської позички.** До 31. січня с. р. субскрибовано на італїйську военну позичку 2410 міліонів мірів. Є се квота дуже мала та найліпше свідчить про настрій серед населеня, яке мимо сильно розвиненої аґітації послів і часописий усунулось від підписуваня позички, бо згадану квоту зложили майже виключно банки та висші верстви населеня.

— **Конференції австрійських і угорських мінїстрів** в господарських справах, які оноді відбувались в Будапешті, покінчено. Президент міністрів гр. Штірк і инші австрійські міністри вернули до Відня.

Справи, які були предметом тих нарад, будуть дальше опрацьовувані обома правительствами.

— **Курс корони.** Курс виплат в дорозі почтової каси ощадности в обороті з Німеччиною установлено: 100 марок = 140·50 кор., в реляції з Швайцарією 100 франків = 144 корон.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 12. лютого 1916

Нині: 12 лютого гр.-кат. Трех Святих римо-кат. Евлалії п. м.

Завтра: 13. лютого гр.-кат. о. Мнт. і Фар. римо-кат. Б. А. 6 по 3 Кор.

◯ **З Львівського Бояна**". Ґенеральна проба хору на нинїшний вечір „Сокола-Батька“ відбуде ся в салі „Української Бесіди“, Костюшка 1. а. о 11. год. перед полуднем. Просить ся всїх Вп. членів явити ся в комплеті.

◯ **Мешканці** села Радча пов. Станиславів зложили від початку війни на добродійні цїли слїдуючі датки:

На Укр. Черв. Хрест в Станиславові в серпни 1914 р.:

132 сорочки, 18 подушок, 8 коців, 12 покривал, 13 пішевок, 34 обруси, 24 простирала, 35 ручників, 132 курей, 350 яєць, 5 кірців картофель, 1 корець вівса і 2 фірі околотів на сінники.

Зібрала в селї при помочи начальника громади Миколи Остапяка і заст. Семаня Струка. — Ольга Січинська.

Від серпня 1915 до лютого 1916 р. в церкві гр. Радча від своїх парохіян зібрав О. Емануїл Січинський 541·70.

Крім тих щедрих датків достарчили громадяне села Радча до Укр. Чер. Хр. даром: 2090 л. молока, 807 яєць, $19^1/_2$ кіля масла десер. 20 курят. 10 курей, 5 Кґ. цукру і 2 кірці молодої картофлї.

На инші цїли зложено:

На фонд зв. Митр. Шептицького	57·—
„ Самар. Поміч у Львові	100·—
З нагоди Ур. Най. Пана на Сам. П. Укр. С. С,	100·—
На приют сиріт по полеглих на війні	100·—
З нагоди річниці вст. на трон Най. П. на Австр. Ч. Х.	104·—
На теплу одіж для жовн. 58 п. п.	94·50
„ коляду для жовн. Австр. Армії	44·—
„ „ Укр. С. С.	50·—
„ дім сиріт в Станиславові 50·80 + коляда 30·—	8·—
„ Селянську бурсу 6 кірців картофель	

На венту на рідну школу: 10 кірців картофель, 220 яєць, $3^1/_2$ кґ. масла десер„ 20 гол. капусти, 2 кґ. спра.

Для вдів і сиріт по полеглих на війні 28 К. 60 сот.

†

ЮРІЙ БАЧИНСЬКИЙ

однорічний доброволець, студент прав на львівськім унїверситеті по повороті з поля, помер на тиф в Міскольчи на Уграх. Покійник був щирим Українцем; ґімназію покінчив в Коломиї. Прожив літ 24. В. й. п.

†

ДАРУНЬКА

найдорожша і одинока донечка о. Стефана і Юлії Мандзиків упокоїла ся дня в Ясени дня 31. січня с. р.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 11. лютого.

На російськім фронтї.

Діяльність ворожих військ вивідчих проти фронта Арх. Йосифа Фердинанда тріває далї. Наші відділи, що повнять сторожу, всюди відкинули Росіян. Передні сторожі угорського полку піхоти ч. 82. розігнали кілька російських відділів.

На італїйськім фронтї.

Не зайшло нічого важного.

На балканськім фронтї.

Австро угорські війська, що посувають ся вперід в Альбанії заняли Тірану і височини між Презою а Базар Сяк.

Заступник шефа Генерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.